

проповедник — за вѣстникъ — штека-
жежъ, че на него трѣбва да осломнѣ-
сичкиятъ си падѣжди за Българското освѣ-
щеніе и безъ съмненіе, безъ грѣшка ште-
кажежъ, че вѣстникъ, който трѣбва да е
каналъ на народното мнѣніе и билъ, е и
ште бѣде най-силното сръдство което о-
свѣщава. За туй трѣбва и грижитъ ни
да сѣ управени тѣхъ: колко повече да
се растури вѣстникъ у народа за който се
пише и издава; да се грижиме колко да се
издирва доброто на народа ни, толко повече
и за сръдствата. *какъ може да влезе*

това добро въ народъ. Туй желаніе да
попристигнемъ, мислимъ че е нужно да
си основе единъ вѣстникъ, (или да обрѣ-
нете вый единъ отъ поединитъ броеве на
“Македония,”) подъ име “Търговски вѣс-
тникъ,” който при търговскитъ да носи и
другитъ свѣрѣмени, политико-икономични
и книжедни питанія. На този начинъ са-
мото име на вѣстникъ, мислимъ, ште на-
дразни още мнозина и мнозина изъ на-
родътъ да се подпишатъ помощници; че
тѣй малко сѣ опѣзѣ, които разумѣватъ,
че и подъ името на кой да е отъ дне-
шнитъ пи вѣстници трѣбва да разумѣватъ
сичкиятъ интересъ на свѣрѣменого дру-
жество; малко сѣ които разумѣватъ да
живѣятъ за свѣрѣменитъ идеи; а пакъ
твърдѣ много сѣ които се интересиратъ
да знайтъ, гдѣ, какъ и по колко се
продава храната, желѣзото и прочее. При
това, Г-не редакторе, мислѣмъ че лежи и
въ самиятъ интересъ на българското до-
бро за да употребятъ вѣстникъ ни се-
когаждѣ по нѣколко стълпове като конче-
сип на българската търговия и индустрия.
Че, ако исповѣдаме истината, рѣдко се
виждатъ въ нашитъ вѣстници и малки бѣ-
лѣжки, които биха се отнасяли на торго-
вината и индустриата ни, при всичко дѣто
знаеме, че тѣзи нѣща сѣ душатъ забла-
госъсѣдното на едно дружтво и че е
праведно да се погрижаме за сръдствата
да си умножава богатството нашия класъ
които поддръжа най-повечето потреби
въ кое да е дружтво. (Ломъ Паланка)
Н. Първановъ,

По въпросътъ на женитѣ.

“Много пѣта на нашето сега прѣме
сѣ е разисквалъ и си разисква въпросътъ
за равенството между женитъ и мъжтѣ
и, както е обыкновенно, кога една тояга
е твърдѣ наведена на възъ една страна,
за да ѣхъ докаратъ на равновѣсїе. Така
нѣкои подвижници, чловѣци плакъ остро-
умны, стигнали до тѣхъ дѣто да увѣ-
раватъ че жената е по-горня отъ мъжа.
Но не; нито жената да надминува мъжа
нито той пѣкъ; нека сѣ задоволимъ съ ра-
венството.

Равенството сѣства правдѣтъ, а сим-
патїята обича всякога равенството, а ме-
жду женитъ и мъжа нѣ-естественото
сношеніе е симпатїята единъ къмъ другъ.

Но да ли е истина че мъжтѣ и само
сѣщество? Ей, по едно нѣсамо разумїе, сирѣчь по
чловѣческото разумїе, понеже и той и
тя принадлежатъ на чловѣчеството; ме-
жду това тѣ сѣ подобни, а въ сѣщото
врѣме и неподобни; подобни като та-
къвизъ които си спомогатъ за едно нѣсто
прѣдопрѣдѣленіе; неподобни като такъвизъ
които сѣ посылни разпообразностѣтъ въ
прѣдопрѣдѣленїето си. И тѣй тѣзи които
бы поспали днесъ да промѣнятъ женѣ-
тъ на мъжѣ, подъ извѣтъ за напѣдѣкъ,
не бы пристѣпвали на друго освѣтъ на
чудноватостъ, противу самѣтъ природѣ.
Жената трѣбва да си остане жена, ка-
кто нѣжтѣ, по себе си, да си остане
мъжъ; ако че има между тѣхъ нѣкоя ра-
зница, о, вѣрвайте мѣ, тя не е едно свое-
правїе на сѣлѣтъ случай.

Въспитанїето на женѣтъ въ 19-ый
вѣкъ е воспитанїе което става само за
една четвъртъ на врѣмето, което прѣд-
ходи на бракосъчетанїето. Но ето че
трѣба да ѣхъ воспитавамъ за на утрїето
отъ бракѣтъ, защото тогазъ и само то-
газъ ти опознава прѣдопрѣдѣленїето и до-
стоѣнїето си, тогазъ и само тогазъ ти
упражнява най-благородното си на свѣ-
тътъ служенїе, служенїето на всемирна
учителка. За това трѣба да образуваме
душѣтъ на женѣтъ като пѣмѣи прѣдъ очи
высочинѣтъ на туй пѣнно прѣдопрѣдѣ-
ленїе. Каквото и да е служенїето на

мъжа, колкото длѣжности и да води то
сѣбѣ себе си, азъ никога не припозна-
валъ на свѣтътъ друго служенїе по-вы-
соко отъ служенїето на женѣтъ, която
не ражда чедото си само веднѣжъ. по
сѣбѣдува все да го ражда не прѣстѣно,
както му дава но само мѣлото на мило-
срдїето си, както въ първитъ дни, по
дава му мѣлото на душѣтъ си, прѣчи-
стото мѣло на добродѣтелѣтъ. Да сѣ-
здава една душѣ, да ѣхъ образува — ето
най-высокото пѣщо на свѣтътъ.

И тѣй оставѣте ученїето на суетно-
стѣтъ, и дайте на женѣтъ ученїе за кое-
то е достойна и за което сѣе достойна
показала, когато случайно и сѣ о дѣло.

Нѣколко рѣчи за прѣводѣнїето.

Разны мнѣнія има върху длѣжноститъ
на единъ прѣводачъ и върху важностѣтъ
на едно прѣведено дѣло. Едни мислѣтъ
че е безумно да иска чловѣкъ да обни-
жи генийтъ на два различни язици, и че
най-големата длѣжностъ на единъ прѣво-
дачъ е да може да сѣ положи до колко-
то е възможно на мѣстото на първитъ
списатель, да си присвои неговѣтъ духъ
и да сѣ изрази тѣй както че е сѣщїйтъ
списатель що пише. И нѣкой може да
каже какъ бы могли да направятъ Раси-
новци, Волтеровци, Шекспировци, Оме-
ровци, и Виргилїевци, ако да списвахъ
на единъ такъвъ языкъ както е нашїтъ
Българскїй, и не е ли истина това що
казва Бовало, законодательтъ на француз-
скѣтъ писменностъ:

Безъ языкъ, сѣ една рѣчь, най-дѣ-
лѣный сѣчинитель, какъто да прави всяко-
га е лѣшь писатель.” Въ отговоръ на
това може да сѣ каже, че не трѣбва да
искаме отведнѣжъ да възбѣзвамы въ сѣ-
щїйтъ степенъ на който сѣ другѣтъ, за-
щото то може да е една химерическа
надежда за насъ; но полека лека листѣ-
тъ на чернитѣтъ копрїна става, или и
отъ кремїкѣтъ искра излиза.

И тѣй пакъ въ прѣводѣтъ други като
не сѣ задоволяватъ съ това що искатъ
по-първитъ, желѣйтъ да намѣрятъ въ
него не само характерѣтъ на оригинал-
нитъ списатель, но и генийтъ на него-
вий языкъ.

По-първитъ искатъ едно полезно и
прїятно списанїе; послѣднитъ по-любо-
пытни дирятъ произведенїето на едно
друго мѣсто и памятникѣтъ на единъ другъ
вѣкъ. Едното е мнѣніето на оногѣтъ що
знае само да чете а другото на оногѣтъ
що чете и иска като да познае какъво
ше сѣ каже сѣчиняванїе. (Първитъ да на-
речемъ общитъ читатели а послѣднитъ
ученитъ). Но нѣжностѣтъ на първото мнѣ-
нїе прѣводачѣтъ е свободенъ да заличава
нѣкои други недосѣтѣтъ въ оригиналѣ-
тъ да го поправа и украсява; и бива
небръжливъ ако остави непоправки. По-
строгостѣтъ на второто той бива вино-
ватъ ако не уважава и не упазва дра-
гостїнитъ погрѣшки.

Всяко едно отъ тѣзи мнѣнія е право
и остава на прѣводача да си избере е-
динъ нѣтъ който обича.

Его и нѣколко други мисли върху прѣ-
водѣнїето отъ честитїйтъ прѣводачъ на
Виргилїя;

„Азъ, казва Делїлъ, прїеизамъ всякога
прѣводѣтъ като единъ отъ най-добритъ
способы за обогатяванїето на единъ я-
зыкъ. Различнитъ правленїа, климаты и
прави клонѣтъ все безпрѣстѣно да увели-
чаватъ разликѣтъ между нарѣчіята: прѣ-
водитѣ ны привикнуватъ съ языкѣтъ и
сѣ знаковѣтъ що ги изразяватъ; безъ да
сѣзрѣтъ прѣводѣтъ прїеизамъ въ языкѣтъ
множество обращенїа, изображенїа, които
сѣ като отдалечени отъ неговѣтъ генитъ,
но които му сѣ приспособяватъ чрѣзъ
помощѣтъ на аналогїитѣ; по нѣкогашъ
показватъ сѣ като самата рѣчь, самото
израженїе, самото чисто изображенїе но
тѣ исперво прѣзрѣны и послѣ сѣ прїе-
ти. Кога пишмѣтъ оригиналы сѣчиненїа,
то нѣй употребявамы само тѣхъ обра-
щенїа, само тѣхъ израженїа които сѣ ве-
че прїети; нѣй давамы на мислѣтъ си
общї формы, и често прѣмїнѣли: кога-
то тѣлкувамы, азыкѣтъ на който прѣвож-
дамы зема безъ да забѣлѣжамъ цѣлѣтъ
или боѣтъ на ози азыкъ отъ който прѣ-
водѣмы. Да пише чловѣкъ едно орны-

нално списанїе на языкѣтъ си, що ще
рече, ако сѣмѣтъ да сѣ изразѣтъ така, да
нѣживава богатствата си; ако ли прѣвож-
да, то впаде нѣкакъ си въ свойтъ азыкъ,
чрѣзъ едно благополучно сношенїе бо-
гатствата на една чужды азици. Въ ед-
на рѣчь “прѣводитѣ сѣ за единъ азыкъ
както сѣ пѣтешествїята за умѣтъ.” Сѣ-
щїйтъ всякога прѣдопчїта да сѣ прѣво-
жда поезїа на поезїа, защото хармонїята
на прозѣтъ не може да замѣни тѣзи на сти-
ховѣтъ. Ако и единъ прѣводѣтъ на стихо-
ве да е отдалеченъ отъ оригиналѣтъ си.

И тѣй за да сключѣтъ въ кратцѣ, ози
който сѣ отдалечава много отъ оригинал-
лѣтъ си не прѣвожда но подражава. Ако
ли пакъ го сѣдѣва като че сѣнема конїе-
то той прѣвраща като робъ.

Първата длѣжностъ на единъ прѣводачъ
е да даде сѣщїйтъ мислѣ; и списанїята
които сѣ само мисли лесно сѣ прѣвож-
да стига само да сѣ варди ясностъ, свой-
ство, точностъ, благопрїстойностъ.

А пакъ оиѣзи въ които характерѣтъ
на мислѣтъ сѣстои въ израженїето, тѣ
най-мѣчно сѣ прѣвождатъ; защото тукъ
въ мислѣтъ чрѣзъ израженїето сѣ изи-
скува величїе, лекостъ, изиѣностъ, прїа-
тиностъ, деликатностъ, простота, тънкость,
нѣжностъ, сладостъ, важностъ, обращенїе,
движенїе, колоритъ и хармонїа; сѣ ед-
на рѣчь всичко ще е мѣчно за подража-
ванїе. Та подражава сѣ единъ величїенъ
и възвишенъ слогъ; а не сѣ подражава
единъ нѣженъ, лекъ, простъ, чистосър-
деченъ слогъ. За туй мѣчно сѣ прѣвождатъ
Шекспиръ и Милїеръ. А. Пюсколїевъ.

Панславизмъ и Панеллинизмъ въ Турциѣ.

Политикѣтъ които търсятъ всякога новъ
способъ да раздѣлятъ Османскѣтъ държавѣ
въ полжъ ужъ на чловѣчеството, а нѣкога на-
чинѣтъ какъ да подобрѣтъ (улучшатъ) сѣсто-
янїето на тѣзи които живѣятъ тамъ, прахос-
ватъ врѣмето си да измисляватъ всякога новы
поводы за раздѣры. За правленїа занѣтъ сѣ
счита въ Истокъ разбѣрканїето на общес-
твенный животъ, многоброитъ рой отъ полити-
чески кѣрчменїци, които наричатъ себе си
последници на голѣмы идеи, тичатъ на долу
на горѣ да спекулиратъ чрѣзъ вѣстанїята и
мѣнителїици ужъ търговски. Тѣзи чловѣци
иматъ голѣмо влїанїе въ стражъ лишена отъ
пѣтица и други сръдства за сѣобщенїе, като
сѣ задоволяватъ на любопытството и ласкайтъ
прѣдубѣлїеїята и страстїтъ на разнытъ на-
родности и религии на които сѣ дѣлятъ живу-
щитъ въ Турциѣ. Началото на народноститъ
изрудиѣ сѣ голѣмъ печалъ политическѣтъ
кѣрчменїци на Русїѣ и Грѣциѣ. Но това
начало на народноститъ станѣ орудїе което
ни едно правителство не може да употреби
безбѣдно; потѣкванїето на борбѣтъ въ Критъ,
навиванїето на четитъ въ Българїѣ, показва-
ха че туй нападѣтелно оръжїе въ рѣцѣтъ на
Рускїйтъ царъ и на Грѣцкїйтъ Георгїя тър-
дѣ малко може да поврѣди Портѣтъ. Твърдѣ
стремителното и твърдѣ пераумното употре-
бенїе на народностѣтъ и на Православїето за-
тѣпѣхъ и исхабѣхъ и дѣлѣтъ тѣзи оръжїа и
ги направихъ за сега поне сѣвѣтъ непотрѣ-
бни за нападенїе. Православїето убѣдва по-
голѣмѣтъ часть на духовенството да прѣдоп-
чїта Цариградскїйтъ Патриархъ, митрополитѣ
по епархїитъ и Сѣборїѣтъ, вмѣсто цѣрков-
нѣтъ политикѣ на Императора на Св. Русїѣ;
а народностѣтъ отвори отъ една страна между
Румунїѣтъ, а отъ друга между Русїѣтъ и Грѣ-
цѣтъ една яма, която принуди послѣднитѣ
на голѣмѣтъ идеп да измислѣтъ условїята на
панславизмъ и на панеллинизмъ като новы
сръдства на политическы смутѣ и умствен-
но раздѣренїе.

Патубитъ които истеглиѣхъ гърцѣтъ отъ
кѣкъ разбудиѣхъ (много че и не Р.) чувството
на народностъ у Влакѣтъ, Молдавѣтъ и Бѣл-
гарѣтъ, научихъ ги най-послѣ че отъ начало-
то на народностѣтъ не печелѣтъ много, но на-
противъ че сѣ поврѣждатъ ако го приспособо-
блѣтъ и на Албанїѣтъ. Петата часть отъ тѣзи
които живѣятъ въ Грѣцкото царство сѣстои
отъ Албанци; и ако бы да сѣ възстановеше въ
Албанїѣ беззастѣна система на самоуправле-
нїе, тѣа часть ще да стане толкозъ досадна
за Еллинизмъ, колкото станѣ Ирландїа на В.
Бретанїѣ, или колкото сѣ досадна самѣтъ гър-
ци на Османското Правителство. И тѣй прѣд-
почете сѣ рѣчьта Панеллинизмъ, която спорѣдъ
обстоятелствата значѣ или много или нѣщо.
Сматра сѣ като просто едно умствено начало
и сила която търси ужъ распространїенїето на
Грѣцкїйтъ языкъ и Литературѣ, а не като по-
крѣвъ който има да покрѣе интригѣтъ на по-
слѣднитѣ на бунтуванїята въ Османскѣтъ
прованци. Прѣдъ Османскѣтъ власти и прѣдъ
посолствата Панеллинизмъ сѣ прѣдѣства като
нѣщо достойно за покровителството нѣтъ; а
когато получа покровителството на посолства-
та и на нашитъ може да сѣ расперѣ като зна-
ма което покрыва контрабандѣтъ на въз-
бунтуванїето.

Панславизмъ е всичко друго а не ум-

ственно начало и сила; засѣя практическѣтъ
си дѣятелностъ отъ сѣчинїето на началото
на народностѣтъ съ началото на Православїе-
то; той показа на Европѣ силѣтъ си на 1868,
когато сѣ събра въ Москѣ политическїйтъ е-
тнографическїй клубъ, прѣдъ 2 години дерѣжъ да
посѣ сѣмѣто на вѣстанїе въ славенскѣтъ области
на Австрїѣ. Панславизмъ исповѣдува че мо-
же да прїеме разнѣ нѣкакѣ и многовидно при-
способенїе. Въ Полжѣ оправдава гоненїето
отъ православнитъ и народното угрѣтенїе; въ
Бохемїѣ защищава вѣротѣрїиностѣтъ и на-
роднїѣтъ на Бохемїѣ и като възстановява вѣсто-
тѣхъ варварството и религиозното буйство
(!) на Русїѣ. Въ Турциѣ панславизмъ иска
да скрие истинѣтъ че началото на на-
родноститъ дѣли Сърбїѣтъ, Черногорцѣтъ и
тѣзи които сѣ въ Боснѣ, Хърватско и Хер-
цеговинѣ Славени отъ Българитъ, както Дан-
циѣтъ, Швецїѣтъ и Холландїѣтъ сѣ дѣлятъ отъ
Германїѣтъ. Панславизмъ, който е прѣдо-
прѣдѣленъ да има нѣкакѣ значенїе, е нѣкакъ
по-благозвучно израженїе на *порусѣнїето*.
На министрѣтъ, посланницѣтъ и консулѣтъ
русскы кой дава сѣгоднѣ фразѣ, който упо-
трѣбаватъ до прѣкаленїе тѣхнѣтъ агенты, ка-
кто подбуждатъ повечето Славени въ Турко
да изадагѣ на примѣждѣностъ спокойствїето
си и да призвѣжѣтъ испослѣ покровителството
на Москвитѣтъ.

Когато русскѣтъ употребяватъ панславизмъ
като допѣзненїе на народностѣтъ, гърцѣтъ сѣ
сѣужатъ съ Панеллинизмъ за да сѣспїятъ спѣ-
лѣтъ на началото на народностѣтъ-тѣ което
имѣ прѣче да испѣдѣтъ Османїитѣ и да ста-
нѣтъ тѣ прѣобладающето племе на Истокъ.
Нѣкаквото правителство въ Атиѣ, допѣто у-
правленїе въ Критъ, Епиръ и Тессалїѣ пока-
зѣхъ толкозъ сѣтъмѣ голѣмѣтъ нѣтъ идеѣ, по-
что трѣба да измислѣтъ новѣ фразѣ като сѣ
разговарѣтъ съ чужденїитъ. Гърцѣтъ прѣдѣла-
гатъ умственното възбѣденїе като разумна
образователна сила достойна за симпатїята
на всякого. Могаѣтъ да напомнѣватъ класиче-
скѣтъ си литературѣ и прѣсното придобыва-
нїе на свободѣтъ си, когато послѣднитѣ на
Панславизмъ употребяватъ оиѣзи рѣчь като
условенъ знакъ на религиозно буйство, на суе-
вѣрїе, бунтуванїа и междоусобицы боеве. Въ
европ. Турциѣ Панславизмъ има за цѣлъ да за-
прѣварѣ началото на народноститъ въ Боснѣ
и Българїѣ, по прїѣзѣтъ на Литѣ и Полжѣ;
а въ Грѣциѣ Панеллинизмъ има за цѣлъ да
оправдае замѣренїето на Албанскїйтъ эле-
ментъ и да насили Албанїитѣ да забравѣтъ я-
зыкѣтъ си и да сѣ отрѣкѣтъ отъ народностѣтъ
си. Като прѣсѣлѣвамы че въ Грѣцкото царство
Албанїитѣ сѣ толкозъ многоброитѣ, ко-
кото въ Велика-Британїѣ панциѣтъ Шотланд-
цы, и като знаеѣтъ още до колко е пѣвѣтъ
на Истокъ духѣтъ за спазванїе на древнитъ
прѣданїа, нѣй мислѣтъ че такѣвъ едно пове-
денїе далѣко не е разумно и политическо.

Тѣзи които сѣ добрѣ изучили Европейскѣ
Турциѣ полѣ религиозенъ и етнологическїй
изследъ знаятъ че ако бы и да е прѣдопрѣ-
дѣлено да сѣ пѣзѣрїи идеѣта на политическѣтъ
философы за раздѣренїето на Османскѣтъ
държавѣ, промѣненїята които ще сѣ влѣчатъ
и отъ външното насилїе и отъ вѣтрѣнѣтъ
борбѣ, шѣтъ да бѣдѣтъ толкозъ безброитѣ и
много заплетени, што нѣкой разумнѣтъ поли-
тикѣ не сѣмѣ да прѣдѣкаже нѣщо за тѣхъ. При-
лагателното болѣтъ, което царѣтъ отдалѣ на
Турциѣ, оснеги сѣ лесно като просто израже-
нїе на много и разнѣвидны сѣбїїти и на една
мѣчно истѣлукванѣ гатаѣкъ.

Всичка Европѣ наричатъ Англіѣ болѣтъ кѣдѣ
крайтъ на бойтъ на Американѣтъ за незави-
симость; а Римската държавѣ въ врѣмето на
Галина сѣ виждаше поблизо до смъртъ отъ
колкото сѣ виждаше Турциѣ въ врѣмето на
Абдул Меджитѣ. Русскїй царъ който не можѣ
да познае сѣ стѣнїето на оиѣкѣ Русїѣ
който управляваше и пише всякога прѣдъ
очитъ си, не може да сѣ земе за способенъ
и достѣнтъ сѣмѣнѣтъ за стѣнїенїето на чуждѣ
държавѣ, за който му и познаеше да не ѣхъ
знае до тѣмъ и пакъ знаѣше ѣхъ не като само-
видецъ но отъ свѣдѣнїята на едного третѣго.
Но сѣбѣтъ сѣ прїсѣрѣе възпрїеме сухи из-
раженїа вѣсто истинѣтъ които сѣщѣствува
въ сръдѣ една голѣмѣ брѣкотїѣ и сѣ мѣчно
намѣрѣва.

Всички исповѣдуватъ че Источнїй възпросъ,
като е тѣврѣтъ заплетенъ, не прїеизамъ непосред-
ственно рѣшенїе. Но собственѣ Источнѣ въз-
просъ е самата Турциѣ; нѣмъ Николай ѣхъ на-
рече болѣтъ, за да рѣши трѣлїивїйтъ тозѣ въз-
просъ, кѣтъ изнасече по-добрѣ на цѣлѣтъ му.
Нѣма днесъ въ Европѣ нѣкой държавѣ ко-
кто да не страда малко или много отъ нѣкоѣхъ бо-
лѣстъ; и тѣй цивилизаціята не малко сѣ по-
зува когато възпрѣжѣ Николай да пусне крѣвъ
на Турциѣ до умораванїе.

Невъзможно е да научи нѣкой точно сѣстоїнїето на
Гърцѣтъ, Българитъ и Славенитѣ въ Турциѣ, което о
прошерено почти въ всяка областъ и градѣ, както за
много други причинѣ тѣхъ и защото има голѣмѣ про-
пѣстъ между сѣлѣны и граждѣны, учены и неучены (?).
Това свѣдѣтельствѣтъ сѣчинїята които сѣга сѣго сѣ
обнародуваѣтъ за характерѣтъ на най-многочисленѣтъ
въ Турциѣ Българскѣтъ народностъ. Г. Кертъ въ книгѣтъ си
Пребыванїе въ Българїѣ (стр. 408) казва:
“Когато Българитѣ рѣа чѣ такѣвъ кѣтъ описанїе:
зѣрѣнїе, темерѣтъ (хѣлѣтинѣ), суевѣрѣдѣ, неспїтѣ,

[illegible]

Редакторъ и издатель: П. Р. Славейковъ
Въ печатницѣхъ на В. МАКЕДОНИА.